

TE TUSI FAILOTU I KAIGA

APELILA 2016

Togi: \$3:40

KO TE FAKAAOGAGA O TE TUSI FAILOTU I KAIGA

A te tusi tenei ne fakatoka atu mai loto i te Ulu Ofisa a te Ekalesia Kelisiano Tuvalu mo fesoasoani ki te fakatokaga mo faiga Lotu i Kaiga mo Fakapotopotoga, e pela foki mo lotu ‘talo i Asotapu. E se konei fua a mataupu talosia; kae e tuku matala eiloa manafai e isi aka ne isi mataupu e mafauaugina ke fakapitoa ki ei a te faiga talosaga mo tapuakiga.

KO TE FAKATOKAGA MO MATAUPU TALOSIA.

Ke talosia ne tatou a mataupu konei i te agaga maluga mo te talitonu me i te Atua Tolu Tasi Tapu e fakalogologo mai ki manakoga o o’tou loto takitokotasi e auala i otou talosaga fai konei.

- Ke mafai o lavea kae fakamaoniga a te iai o fuataga o te pulepulega ‘lei io me ko te taupulega ‘lei i te fakatelega o te Malo.
- Ko takitaki o te Malo ke fai a olotou tulafono mo ikuga fai ki te mea tela e loto ki ei te Atua.
- Ko sui filifilia ki te Palamene ke mafai o ga’lue fakatasi mo te manuia o te Atufenua.
- Ke mafai o atagina kae fakatalitonugina i te Malo a te tonu o tena mu-na fakavae: **’Tuvalu mo te Atua’**.
- Ke mafai o fakaasi i te olaga o aso takitasi i takitaki o te Malo a te olaga tautua e se gata mo tino o te Atufenua kae maise te Atua mo tena Ekalesia tapu.
- Ko takitaki o te Atufenua ke mafai o ola i te olaga amiotonu, ava kae mataka ki te Atua.

KO TE EKALEZIA KELISIANO TUVALU.

- Ke tupu ola a te foitino lavea o Iesu Keliso (tela ko tena Ekalesia) i loto o te Atufenua.
- Ko Faifeau ke fakavae tonu a te galuega ki loto o te Atua, kae e se ko mea e ‘loto a latou ki ei.
- Ke mafai o tumau a te loto malosi mo te talitonu ki te Aliko te Atua mo ana fakamanuiaga ki a tatou i aso takitasi o te olaga.
- Ko Kelisiano katoa ke ola i te olaga talitonu mo te fakamoemoe ki te Aliko te Atua i mea katoa.
- Ko te Ekalesia ke folafola a te Tala ‘Lei o te Fakaolataga a te Atua ki tino katoa.
- Ke fakamalosi o fakataunu a te akoakoga o fanau i Fetuvalu e pela mo te fakamoemoega o te Ekalesia Kelisiano Tuvalu.

KE OLA TATOU I SE OLAGA OLA MO NISI.

- Ke talo tatou mo nisi kola e fia 'kai kae fia inu ki te Muna tonu o te Tala 'Lei o te Fakaolataga a te Atua.
- Ke talo tatou mo tino puapuaga i te lalolagi, e penei mo tino konei:
- Tama'liki fakaa'lofa, fafine ko 'mate a olotou avaga, latou kola ko pokotia a olotou olaga ona ko taua, matagi malosi mo nisi fakalavelave tupu fakafuasei i te lalolagi.
- Ko tino ko seai ne mea'kai mo mea inu, kae ko seai foki ne fale e mafai o faka'malu ki ei, mo latou ei kola e faigata o maua ne fesoasoani ki te tausiga o te olaga.
- Ko tino se katoatoa 'lei a olotou foitino mo olotou mafaufau.
- Tino fakapuapuagatiagina ona ko pulepulega se 'lei.

KO ASO FAKAMANATU I LOTO I TE ATUFENUA.

- Kalena a te Ekalesia Kelisiano Tuvalu.
- Aso o te Malo.
- Aso o Fenua takitasi.

KO FAKAPOTOPOTOGA A TE EKALEZIA KAUFAKATASI.

- CWM, WCC, WARC, PCC, WACC mo nisi Fakapotopotoga.

TAGI

ASO LIMA 01 APELILA

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

I loto i vaiaso konei e fia, ka onoono tatou ki te fakaaogaga ne tusi tala o te Tusi Tapu a te muna tenei *tagi* i ona uiga kesekese i loto o te agaga loa e tasi, tela ko te fakaokoga a lagona o te loto ki te Atua pela foki ki tino kola e fai ki ei.

(Te fakalavelave e maua i te fakatokaga tenei, ko te fuliga i te Tusi Tapu Tuvalu a te muna tenei *tagi* mai i Tusi Tapu tela ne fuli mai i ei. Te tou Tusi Tapu e lasi te fakaaoga ne ia o te 'uiga' o te muna *tagi*, kae se fuli loa a te 'muna tena mai te Tusi Tapu palagi' ki tena fuliga faka Tuvalu - mo fakamaina, Kenese 4:10 *Muna a te Aliko, "Ai a ko fai ei ne koe se mea mataga penei? A te toto o tou taina ko kalaga mai ki a au mai te laukele, e pela me se leo e **kalaga** mai ke tau ai atu.*- Ne fuli mai te Good News Translation 92 - *Then the Lord said, "Why have you done this terrible thing? Your brother's blood is **crying** out to me from the ground, like a voice calling for revenge).*

Kenese 4:1-16

(f.10) *Muna a te Aliko, "Ai a ko fai ei ne koe se mea mataga penei? A te toto o tou taina ko kalaga mai ki a au mai te laukele, e pela me se leo e kalaga_mai ke tau ai atu."*

Te tagi tela e auala mai i te logomae o te loto se faipatiga 'faka ataata' e taumafai o fakamatala a lagona o te taimi tena e pela mo te mea ko tupu. I te tala o te aso nei, a Kaino ko oti ne tamate ne ia tena taina ko Apelu kae tanu ne ia i te fatoaga. I te faipatiga a te Atua ki a Kaino, ne fakaasi ne ia i te toto o Apelu tela ne tamate ne ia ko tagi mai i loto i te laukele tela e tanu ei. Te toto o Apelu tela ne maligi ko pela mese tino tela ko tagi ki te Atua ke tau ai io me fai ake se faiga ki te mea 'se a Kaino tenei ne fai.

Se ata penei ka kilo malosi tatou ki ei i loto i te sukesuke a tatou ki te Muna a te Atua mo fagai a tou olaga i aso taki tasi, ko te mea ke tupu malosi tatou i te fakatuanaki. Ko fakamasaua mai i te tala tenei, i au amioga e fai i te koga se

lavea, e iloa kae e lavea ne te Atua, me i a tatou e fakamasino i tou mea katoa e fai. Te fekau taua o te aso nei, a te tagi logomae o tou loto ona ko amioga mo faiga se tonu kola e fai ne te lalolagi ki a koe mo tatou katoa, e iloa ne te Atua, ka ko ia foki loa e fai ne ia te ikuga tonu ki ei.

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

ASO ONO 02 APELILA

TAGI A ESAU

Kenese 27:34 I te lagonaga ne Esau te mea tena, ne tagi pakalaga kae fai atu ki a Isaako penei, "Toku tamana, tuku mai aka foki la tau fakamanuiaga ki a au!"

Ko oko loa te logomae o te loto o Esau kae ne tagi pakalaga ei a ia, ona ko se maua ne ia a fakamanuiaga kola ne fai feagaiga mai ki ei a tena tamana. Ne fakaasi mai ne te Feagaiga Fou a te pogai ne seki maua ne Esau a fakamanuiaga kona (Epelu 12:16-17) *Fakaeteete foki, ke mo a ma fai se tino o koutou mo tino fina lalolagi, kae e se ola faka te Agaga e pela mo Esau, tela ne fakatau atu tona tofi faka toekimua ki te 'kaiga e tasi. Fakamuli ifo, e iloa ne koutou me ne manako a ia ke maua te fakamanuiaga a tona tamana; kae ne se talia, i te mea ko se mafai ne ia o fai se mea ke 'fuli ei te mea ne fai ne ia, kae e ui e iloa i tona taumafai atu mo loimata, ka ko faigata e iloa.*

A Tavita mo tena kau kola ne tele keatea mai i a Saulo kae olo ki Filisitia o tavini atu ki te tupu ko Akisa. Ne foki mai latou ki Iuta ki te fakai o Sikilaka kae ne lavea ne latou me ko oti ne sunu ne te kautau a Apimeleke kae ave fakapagota a fafine katoa mo olotou tama, ke oko foki loa ki avaga a Tavita ko Ainoama mo Apikaila ne ave foki, tena ne 'tagi ei a Tavita mo tena kau i se taimi leva e iloa, ko te mea e iloa ko vaivai i te tagiga (1Sam.30:1-5).

Fataoto 1:24-29 Au ne kalaga sale atu ki a koutou, o fai atu ki a koutou ke o'mai, ka ko koutou e se fia fakalogo. E se saga mai lele e iloa koutou ki a au. Ne fakaseaoga ne koutou oku manatu fakatonutonu katoa, kae se talia foki ne koutou ke fakatonu ne au otou uiga se tonu. Tela la, kafai e maua koutou ne fakalavelave kae ka kata atu au ki a koutou. Ka fakalili ne au koutou manafai ko oko atu te mea fakamataku ki a koutou, manafai ko oko mai pela me se kautau, o aumai a matagi o fakalavelave, kae ka mae kae puapuaga foki

koutou i ei. Tena la, ka kalaga mai koutou ki te poto, kae ka se tali atu e iloa au. Ka sala mai koutou ki a au i so se koga, kae ka se maua e iloa ne koutou a au. Ne seki saga e iloa koutou o sala te poto, kae ne teke faeloa koutou ki te Aliko.

A te tagi a Esau ko te tagi o te tino ko maua ne ia te tau o ana faiga, (Kal.6:7) *Ke se fakaloiloigina koutou: e seai se tino e mafai ne ia o fakavalea a te Atua. E tau ne te tino a te fuaga ne toki ne ia.*

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

ASO SA 03 APELILA

KO TAGI A HAKALA

Kenese 21:9-21

(f.15-16) I te masaga o te la taga vai, ne tuku ne ia te tamaliki i lalo o te vao lakau, kae fanatu o sagasaga i se koga e tusa mo te selau mita te 'mao. Ne faipati ifo a ia ki a ia e iloa penei, "Tapa, ko se mafai ne au o kilo ki taku tama ma mate." Tena, tagi e iloa a ia i te koga tena e sagasaga a ia i ei.

Tagi a Hakala: Te mate ko te toe fili faigata o te tino ola, e tena tonu te pogai e tagi ei a Hakala me mae tena loto i te kilokilo atu ona mate ki tena tamaliki tagata tela ka mate i te fia inu. E se faigofie ki te matua tela ne tauave ne ia tena tama i tona foitino i masina e iva te tulaga tenei ko oko ki a Hakala mo tena tamaliki tagata.

I te faipatiga ne te pelofeta ko Isaia a te fekau a te Aliko ki Ielusalema, ne avaka ne ia te tulaga o te alofa o te matua ki tena tama tela ne fanau mai ne ia. Muna te pelofeta me i te alofa o te matua ki tena tama e tafasili i te taua, kae e maluga atu te alofa o te Atua mo Isalaelu i lo te alofa takutakua o te matua. (Isa.49:15) *Tela la, ne tali mai te Aliko penei, "E mafai ne se fafine o puli tena pepe, kae se alofa ki te tamaliki ne fanau mai ne ia? Kafai foki la e isi se matua e mafai o fakapuli ne ia tena tamaliki, Ka ko au e se mafai o fakapuli ne au koutou.*

A Hakala ko puli i a ia te alofa o te Atua ki a ia mo tena feagaiga e auala i muna a te agelu, e tena te pogai ne tagi ei a ia (Ken.16:7-11) *Ne fakafetaui atu te agelu a te Aliko ki a Hakala i te vaitafe foniki i te koga lavaki, i te auala ki Sula*

kae fai atu ki a ia penei, "Hakala, te tavini a Salai, a koe ne vau mai fea, kae fano foki koe ki fea?" Ne tali atu a Hakala penei, "Au ne tele keatea mai i a Salai, toku pule." Ne fai atu a te agelu ki a ia penei, "Toe foki ki a Salai o tavini ki a ia. Ka fakatokouke ne au tou gafa ke se maua o lau. Ka fanau mai tau tamaliki, se tamaliki tagata, kae ka fakaigoa ne koe ko Isamaeli, me ko oti ne lagona ne te Aliko tau tagi fanoanoa.

Kafai ko puli i a tatou io me ko se amanaia ne tatou a feagaiga a te Atua, e tena ka pokotia malosi ei a tou olaga e penei mo Hakala.

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

ASO GAFUA 04 APELILA

TE TAGI A HANA

1 Samuelu 1:1-18

(f.9a & 10) I te aso e tasi, i te otiga o latou ne kai i te fale o te Aliko i Sailo, ko Hana e iloa ko tu ki luga. Ko oko e iloa i tena fanoanoa, tena ne tagi mautuutu ei a ia kae talo atu ki te Aliko. A ia ko oko loa i tena mafatia kae ne talo ki te Atua kae tagi mautuutu.

E tasi o auala tafasili i te lei mo fakatoka a logomaega o te loto, ko te olo ki mua o te Atua kae ligi atu ki ona mua a mea katoa loa e auala i au talosaga fai i te loto malalo, te alofa mo talitonu ki te igoa tapu o Iesu te Fakaola. E tenei te auala ki mua o Hana kae fakafeagai a ia mo te loto se toka kae logomae ona ko ia e se fanau.

A Elekana te avaga a Hana e tokolua ana avaga, ko Penina tela e fanau mo Hana ei tela e se fanau, ka ko te mea e logomae malosi ei tena loto e auala mai i taimi e olo ei latou o tapuaki i Sailo (f.4-5) *I taimi katoa e ofo atu ei te taulaga a Elekana, e masani sale e iloa o tuku atu ne ia se vaega o te kano manu ki a Penina mo ne vaega takitasi ki ana tama taki tokotasi. Kae e tiga e iloa e alofa malosi a ia ki a Hana, e avatu e iloa ne ia ki ei e tasi fua tena vaega.* Te sua mea e logomae malosi ei a Hana ko Penina e masani fakalili io me fakaitaita ne ia a Hana tela ko tagi ei a Hana kae ko ita foki ma kai.

A logomaega penei ne fakafeagai foki mo Sala te avaga a Apelamo ona foki loa ko ia e se fanau. Ne logomae malosi te loto o Sala mai tena taumafaiga ke isi

sena tamaliki i te tuku ne ia tena tavini ko Hakala ke fai mo avaga fakasalasala a tena avaga ko Apelamo. I te faitamaga a tena tavini kae ne kamata o kilo fakatauemu ki a Sala, tela ne iku loa i a Sala ke tuli a tena tavini ke fano kea-tea. A Elisapeta te matua o Ioane te Papatiso ne avaga ki a Sakalia te faitaulaga kae ne lomatusa loa i te nofoga kae e seai loa sena tamaliki. Ne lagona ne ia te logomae o te loto, ona ko se mafai ne ia o fakataunu te tusaga o te fafine avaga, tela ko te fanau ne ia se tamaliki tagata ma tena avaga.

A fafine katoa konei ne fakafiafia katoa a olotou loto ne te Atua i te fanau mai ne latou a tamaliki tagata kola ne fai mo tavini takutakua a te Atua. (1 Pet.5:7) *Fakaeke katoa ki luga i a ia a mea e manavase ei koutou, me e atafai atu e iloa ki a koutou.*

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

ASO LUA 05 APELILA

KO TAGI TE TUPU O AIKOPITO

Esoto 12:29-36

(f.12:30) *I te po tena, ne ala aka a te tupu mo ana tino maluga katoa mo tino katoa o Aikupito. Ne 'tagi paka'laga tino i luga i Aikupito me e seai e iloa se fale ne sao se toekimua tagata i ei.*

Se tasi o taimi faigata ki te tupu o Aikopito, ana ofisa maluga mo tino katoa loa i Aikopito, ke oko foki e iloa ki manu fagai a latou, ne tagi pakalaga katoa loa i te valuapo tena, i te logomae o olotou loto mo agaga, ona ko oti ne tamate a olotou tokimua katoa loa. E seai loa se fale i Aikupito e seai se tino mate i ei.

I fakamatalaga a tusi tala a te Adam Clark Commentary, me i tino Aikopito ko toe tino fakaofoofogia loa ma tagi. Kafai e tagi i faifaiga fakatapuakiga, e kini, pago kae saesae a olotou foitino kae tagi pakalaga pela mo kuli vao. Kafai e tagi me ko mate se tino i te kaiga, e tiaki ne tino a olotou fale kae tele ki tua i auala o tagi pakalaga i te tulaga tafasili i te logomae kae fakaalofa. Kafai e tenei te tu mo te masani a tino i konei, se taumate, i te valuapo o te aso ne tamate ei a toekimua a latou, kaati la ne fonu loa a auala i tino o te fenua e tagi pakalaga i ei. Kaati la te kaukaiga o te tupu mo te tupu foki loa e tu i tua o auala o tagi pakalaga i ei.

Te tupu loto pakeke o Aikupito ko tagi pakalaga i auala o Aikupito me e se talia ne ia a fakatonuga a te Atua te Tupu o te lagi mo te lalolagi. Ko oko a te mate ki tino mo kaiga kola e seki maligi a te toto o te 'Tama Mamoe' o fakamailoga a olotou fale mo koga nofo o latou. E tena te mea tonu ka tupu i aso nei ki a koe mo au, mafai e se talia ne tatou, a te toto o te Tama Mamoe a te Atua ke fakama ne ia a tou olaga agasala - tou ikuga, ko te tagi pakalaga o te seai o se fakamoemoega i loto i te olaga tela e gata loa i te mate e seai se gata mai.

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

ASO TOLU 06 APELILA

KO TAGI A MOLETEKAI

Eseta 4:1-17

(f.1) I te logoga a Moletakai i te mea tena ne tupu, ne saesae ona gatu me ko oko e iloa i tena fanoanoa. Ne pei a ia ki gatu lautaga, tuku mo lefu ki tena ulu, kae sasale atu i loto i te fakai kae tagi pakalaga i te fanoanoa.

Ne saesae ne Moletakai a ona gatu kae pei ki gatu lautaga e fakatino ne ia ki te malo o Pelesia te logomae o tena loto i fakasalaga tafa loa ki lalo i te masei tela ko fai ki tino o tena fenua. Ne tagi pakalaga o fakasi tena logomae i loto i te fakai, e fakaasi ei a tona kaufakatasi mo tino Iutaia katoa, e se mataku foki a ia ma iloa ne tino katoa i te palesi i a ia se Iutaia, kae faipati faeloa ne ia a muna konei e pela mo te molimau a tusi tala Eleni: *'airetai eynov mhden hdikhkov', "A tino ka tamate katoa, kola e seai ne olotou mea se ne fai!"* Ne fakaasi ne Moletakai a tona logomae i faifaiga masani a fenua konei kae agai tonu atu a tena malaga ki te mataloa lasi o te palesi, kae e tapu a tino kola e pei ki gatu lautaga e nofo i ei, ko te mea ke lavea ne te malu o te kai'ga tupu te lasi o tena fanoanoa, kae ke maua se fesoasoani tela e iloa lei ne ia me seai, ona ko tulafono a te malo o Pelesia.

E maina foki a ia me seai foki loa se auala e mafai o fakaoko a sena fekau ki te tupu, e pela mo tulafono mautakitaki a Metai mo Pelesia (Tanielu 6:15) *Ne toe foki mai a fili o Tanielu ki te tupu, kae fai atu penei, "Tou Malu, e iloa lei e iloa ne koe a te tulafono a te kau Metai mo te kau Pelesia, me i so se fakatonuga ne fai ne te tupu e se mafai o fuli."* Ka ko ana faiga konei, ko te aula ka mafai o iloa ne Eseta te Tupu Fafine, a te mea ko tupu.

A Moletakai ko tagi fanoanoa me iloa ne ia i te mea ko tupu ki tino tena fenua konei i Susa mo fenua katoa tau Pelesia, ne auala mai fua i te lotomasei o Hamanu ki a ia loa tokotasi, kae ko fai mo auala e fakasala ei ki te tamate a tino katoa o tena fenua. Te tagi fanoanoa o Moletakai ne auala i ei o tagi fanoanoa a tino Iutaia katoa i loto i te malo o Pelesia kae anapogi ki te se kai kae moe i moega lautaga kae fakafonu olotou ulu ki pefu mo lefu e fakaasi ei a olotou loto se toka mo te fanoanoa (Eseta 4:3). E tokouke ne oko ki ei te loto salamo, mene tuku mai loa te saolotoga ne te tupu ke foki saoloto latou ki Iutaia, ka ko latou konei ne fia nofo loa i Pelesia, tenei la ko pokotia latou penei kae ko taumuli, mene seki amanaia ne latou te saolotoga ne fakatoka ne te Atua mo latou.

Te tupu fafine ko Eseta ne tagi mo te logomae i te mea ko oko ki tino o tena fenua (Eseta 4:43). A loimata maligi o tena fakatuagane ko Moletakai tela ko fai loa pela me sena tamana ko fai mo ana loimata, pela foki a te logomaega o tino o tena fenua, ko fai mo logomae totino o ia; me tiga ko fai a ia mo tupu fafine o Pelesia, kae e se mafai ne ia o fakapuli a tona sokoga ki tino o tena fenua tonu.

Ne seki mafai ne Moletakai o talia a fakatokaga fakamafanafana a tena tama fafine ko Eseta, vagana ke fano fakavave a ia ki te tupu o sala fesoasoani ki ei mo te mea ko tupu. E faigata i a Eseta ona ko tulafono a Metai mo Pelesia, kae ne manumalo te manakoga o te fakatamana tela ne manumalo katoa ana taumafaiga i te otiga e tolu aso ne anapogi ei te fenua fakatasi mo ia i te tuku atu ki te Atua te fakalavelave tenei, (Luka 1:37) "*Me e seai se mea e se mafai ne te Atua o fai.*"

TAGI O TE LOGOMAE O TE LOTO

ASO FA 07 APELILA

TE TAGI A TINO GALUE I FAIGA MASEI KOLA E FAI KI A LATOU NE TINO PULE

Iakopo 5:4 *E seki 'togi ne koutou a tino kola ne galue i otou fatoaga. Fakalogo ki olotou 'tagi se malie, a te tagi o tino kola ne fakaputupu a fua otou fatoaga ko lagona ne te Atua, tela ko te Aliko e o ia te malosio katoatoa!*

Ko togi o tino galue: Te tulafono i a Levitiko 19:13 "*Sa fakatogafiti ne koe se*

tino io me kaisoa ana mea. Sa funa ne koe se 'togi o se tino ne fakagalue ne koe, e tusa eiloa me ko te 'togi o ia i se afiafi fua e tasi. E fakamaina fakalei te tulafono tenei i te tusi a Teutelenome 24:15 I aso katoa, koi tuai o to te la, e tau o ave ne koe tena togi i tena galuega i te aso; a ia e manako ki tupe kae ne fakatalitali foki ki ei. Kafai e se togi atu ne koe a ia, ka kalaga a ia ki te Al-iki, ko taia ei koe i te agasala. E fakaasi fakalei i tusitusiga konei i te Atua e se fiafia ki uiga faitogafiti mo te kaiso kola e fai ki tino galue ne olotou pule, e pela mo te molimau a Malaki 3:5 Muna a te Aliko Tafasili i te Malosi, "Au ka vau o fakamasino koutou; ka fakamasino ne au a latou kola e fai vailakau, tino mulilua, tino molimau 'pelo, tino kola e fakaloilo i tino e galue i a latou ki togi se tonu, e pela foki tino kola e fakapuapuaga ne latou a fafine ko mate olotou avaga, tamaliki seai ne matua mo tino fakaatea — tino katoa kola e se āva mai ki a au.

Konei a nisi faifaiga setonu kola e fai ne pule ki peofuga o tino galue: tasi - ko se peofu a tino galue e auala i togafiti masei kola e fai ne pule; lua - ko se fe-taui te galuega lasi tela ne fai ne tino galue mo olotou peofuga; tolu - ko te se peofu i taimi tonu o tino galue e pela mo te feagaiga tela ne lotomalie ki ei te pule mo tino galue. A faifaiga se tonu konei e uiga ki peofuga o tino galue, konei loa koi fai i aso nei.

Te tagi a tino galue ko oko ki taliga o te Atua i te lagi (Esoto 22:27e) *Kafai la a ia e kalaga mai ki a au mo se fesoasoani, ka talia ne au, me i a au e 'fonu ite alofa.* E lagona ne te Aliko te Atua Tafasili i te Malosi a leo tagi o tino konei ko fai ki ei a uiga setonu. Te Atua ka fai ne ia se fakamasinoga ki pule masei konei, ona ko te seai se isi tino e fia fakalogo ki olotou tagi logomae konei.

E lagona ne te Ekalesia a leo tagi logomae konei i tou tafa? Sea tena tusaga e fai mo latou?

TAGI O TE MAFA O TE OLAGA POLOGA

ASO LIMA 08 APELILA

TE TAGI FITA O TINO ISALAEU I AIKOPITO

Esoto 3:1-13

(f.7) Ne toe fai mai te Aliko ki a Mose penei, "Ko oti ne lavea ne au te fakapolo-ga fi'ta o tino Isalaelu ne tino Aikupito; ko oti ne lagona ne au te lotou tagi ke

fakasao latou mai te fakapologa ne tagata Aikupito. E iloa ne au olotou puapuaga katoa,"

Te amio masei mo te faitogafiti masei o te tupu o Aikupito ki tino Isalaelu, ne auala ei o faipati penei a te Atua ki a Mose "Ko oti ne lagona ne au a te tagi a oku tino, kae lavea foki ne au a faiga se lei a tino Aikupito ki a latou" (Eso.3:9). A faifaiga fakapologa kola e tafa loa ki lalo a te malalo mo te masei e fai ki tino fakaalofa i aso nei, e se to masei a mea katoa kona ki fakatokaga alofa a te Atua, io me pefea foki loa te lasi mo te maluga, e se mafai ne mea katoa kona o fakagata a faifaiga alofa a te Atua. A te Aliko e oko ki ei o fakatoka fakalei a tulaga katoa kona.

Te Feagaiga a te Atua me ka fakasao kae fakasaoloto ne ia a latou i se taimi vave fua nei (Eso.3:8) "tenei ko fanaifo ei au ki lalo ke fakasao latou mai tino Aikupito, ke 'taki foki latou keatea mai Aikupito, ki se fenua e 'lei kae lasi, se fenua e maumea kae laukele ola." Ko fakaasi i konei me ko te loto loa o te Atua ke fakasao kae fakasaoloto ne ia a tino Isalaelu kae ko te auala e fakataunu ei ne ia, e fakafoofogia me ka vau a ia ki lalo o fakataunu te faifaiga tena (Isa.64:1) "Ai a se vaelua ei ne koe te lagi kae fanaifo ki lalo? Ka lavea ne mauga a koe, ko te mea e iloa ko polepole i te matakou."

Te auala tenei o te Atua ki a Isalaelu ko te ata o te fakasaolotoga o tatou e auala i a Iesu Keliso, te Muna E Se Gata Mai a te Atua tela ne fanaifo mai te lagi ki te lalolagi. Te oko mai o te Atua ki te lalolagi ne fai feagaiga ei a ia mo Isalaelu me ka ola latou i te fiafia i te fenua fou ko Kanana, tela ka suiaki ne latou te olaga pologa ki te olaga saoloto, te mativa ki te olaga maumea, te galue mafa ki te malolaga. Te Atua i tona alofa faivasaga ne fakasao ne ia tatou mai i Aikupito mai te nofo pologa, kae ka ave ne ia tatou ki te Kanana tela ka maua i ei ne tatou a te tokagamalie.

TAGI O TE MAFA O TE OLAGA POLOGA

ASO ONO 09 APELILA

TE TAGI O TE POLOGA FIA SAOLOTO

Esoto 5:4-20

(f.8) "Kae ke tumau e iloa te aofaki o puliki e masani o fai ne latou. E se uke olotou galuega e fai; tena te mea e fai mai faeloa ke tuku atu latou ke olo o fai

Tapu e fakaaoga i ei te muna palagi (NEV92) 'to punish'. Te manatu taua tela e avaka ne tusi tala konei ko te 'fakasalaga'. Ko tona uiga a tagata ulufia ne agaga masei konei ko tagi matakou me i olamanatu i a Iesu ko vau o fakasala a laua. A agaga masei (Tiapolo) e iloa ne latou me i a latou ka fakasala ne te Atua i te taimi tela ne filifili ne ia.

ka koi tuai o oko ki te taimi tonu - Te taimi tonu i te vaega tenei e fakasino ki te fakamasinoga fakaoti. A agaga masei e iloa ne latou mo te mautinoa, me oko mai te aso, ka tu ei latou i mua o te Fakamasino Maluga ko Iesu te Tama a te Atua, tela ka lagona ei ne latou te fakasalaga tela ka oko ki a latou.

Nea la nei a tou mea e fai ki te fia fai vilakau? A te mea tena ko meatafao fakaloilo i a te Tiapolo mo fakalata a tatou, me i te ikuga o te Tiapolo mo latou kola e kau i a ia, ka fakamasino katoa kae ka fakasalaga malosiloa.

ko Iesu i aso nei, setioa la o uke a mea *magaogao io me se fakamalie loto* e tupu i loto i tou kaiga, i loto i tou olaga fakatauvava pela foki te faiga o tou tusaga i te malo, fenua, pela foki mo te lotu. Maumau a tulaga maluga e tavini ei tatou me se mafai o lavea te fakatinoga mautinoa o tou fakatuanaki ki te fai -mea-mafai mo te alofa mautinoa o te Atua e auala i a Iesu.

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO ONO 30 APELILA

TE TAGI O TE MATAKU I TE FAKASALAGA A TE ATUA

Mataio 8:28-32

(f.29) *Kae kiloke, ne kalaga mai laua, "Ne a au mea ka fai ki a maua e te Tama a te Atua? Ko vau nei koe o fakafita maua ka koi tuai o oko ki te taimi tonu?"*

Kae kiloke, ne kalaga mai laua, A tagata konei e ulufia ne agaga masei ko tagi pakalaga - setaumate e matakū. Kafai e tonu i a laua konei e tagi me matakū, ko oko la tela fakaalofa ona ko tino e matakū e maua ne te loto manavase, te se iloa tonu, ko faigata te olaga ona ko te tulaga tela ko oko ki ei. E tokouke a tino ne maua ne te fatu poi (heart attack), toto maluga, kae ne iku foki loa ki te mate ona ko te matakū, a nisi ne oko ki nisi tulaga masei pela me ko fakavalevale io me ko masei tena mafaufau.

E tokouke atu foki a tino e fai ne latou a faiga se pela mo te inu kava fakatalialia io me fakamate (suicide), olo ki koga se ki tino faivailakau mo tino fakataulaitu. Te matakū tenei e pogai mai i a latou kola e fai ne latou a mea se, e iloa foki ne latou me pokotia io me fakasala a latou i ei i se aso o olotou olaga.

"Ne a au mea ka fai ki a maua e te Tama a te Atua?" E iloa lei ne agaga masei me ko oi a Iesu (Luka 4:41) *E tokouke agaga masei ne olo keatea mai i te tokoukega, kae ne kalaga penei: "A koe ko te Tama a te Atua!"* Ne 'liki atu a Iesu ki a latou, ko se mafai foki ne latou o faipati i te mea ko iloa ne latou me ko ia ko te Keliso. Se taumate e tenei te pogai ne tagi matakū ei a agaga masei i tou matua me iloa ne latou a Iesu mo te mea kafai ne ia ki a latou.

"Ko vau nei koe o fakafita maua?" - Te muna fakafita ne fuli mai i te muna palagi (RSV) 'to torment' i te New English Version tela ne fuli mai ei tou Tusi

olotou taulaga ki te lotou Atua!"

Te fakatonuga a te tupu ki pologa Isalaelu ke fakatunau te aofaki o puliki e faite kae ko seai ne kausaito e tuku atu, se matu'a fakasalaga tafasili i te mafa mo te masei. Konei a faifaiga kola e logomae ei a loto mo agaga o tino Isalaelu kola e ola pologa i Aikupito.

Ne auala o malosi penei te fakatonuga a te tupu o Aikupito ki pologa Isalaelu, ona loa ko te fekau a te Atua ki te tupu e auala i Mose mo Alona, ke tuku a tino Isalaelu ke olo ki te vao o ofo atu a taulaga a latou ki a ia. Ne seki fiafia te tupu ki te fekau tenei, tena ne fai atu ei a ia ki a Mose mo Alona me ko oi te Atua tena, me e se iloa ne au a ia. Te tupu ne manatu pela me ko tino Isalaelu loa ko paie ma galue, tena te mea e manako ei latou o olo o tapuaki ki te olotou Atua i te vao.

Ne fai te tagi a takitaki Isalaelu ki te tupu penei, *"Tou malu, ai a ko fai ei ne koe te mea tenei ki a matou?"* (f.15), Ne tali mai te tupu, *"Koutou ne tino paie kae se fia galue, tena te mea e fai mai faeloa ei koutou ke olo koutou o avatu otou taulaga ki te Aliki. Foki nei ki otou galuega! E seai ne kau saito e avatu, kae taumafai loa koutou o fakakatoa te aofaki o puliki kola e masani o faite sale ne koutou."* (f.17-18).

A tou olaga i aso nei e pologa faeloa ki tou manakoga mo fiafiaga kola e aumai i ei a amoga mafa ki tou olaga. E mafai ne mea konei o fakapologa ne ia tatou ki mea e uke o te olaga nei. A pologa kola ne tagi sale i Aikupito ona ko te mafa o te faite puliki kae seai ne kausaito - i aso nei a tatou ko tagi i pokotiaga kola e auala mai i tou manakoga mo tou fiafiaga. Ko tau a tatou o fakapoto o tiaki a tou manakoga mo tou fiafiaga kona e fakamasei ne ia a tou olaga, ko sako lei ei tatou - ka mafai fua la o tupu a te mea tena manafai e talia ne tatou a Iesu ke fakafou ne ia a tou manakoga mo fiafiaga kola e fakapologa ne ia a tou olaga.

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA

ASO SA 10 APELILA

TAGI I TE MATAKU

Esoto 14:10-22

(f.15) *Ne fai atu a te Aliko ki a Mose penei, "Ai a e kalaga mai ei koe mo se fesoasoani? Fai ki tino ke olo ki mua."*

Te vaega filifilia o te tala o te aso nei, e seai se fakaasiga me i a Mose ne tagi io mene talo ki te Atua ona ko tulaga ko oko ki ei a te faiga malaga. Ko tino o te kaumalaga ne tagi ki te Aliko mo se fesoasoani i te laveaga ne latou te kautau a Aikupito e tautali atu i a latou. Tela la, a te matua e aumai ne ia te manatu taua tenei: Tiga e seai se fakaasiga i a Mose ne talo ki te fesoasoani o te Aliko, kae e lavea i te faipatiga a te Atua ki a Mose, me i a Mose ne talo atu ki a ia, *"Ai a e kalaga mai ei koe mo se fesoasoani?"* A te tulaga tenei ko oko ki ei a te kaumalaga a Isaelu, ko faigata o fai se aofaga faka te tagata mo fakasao a latou, ona me pono-tonu mai loa i olotou mua te Tai Kula, ka ko te kautau fakamataku o Aikupito kona e tautali mai i olotou tua.

A Hana te avaga a Elekana ne talo aunoa mo se leo e lagona, ne fakaasi ne ia a tona logomae mo tena mafatia ki te Atua, ko ana laugutu fua e gasuesue, ne leaka i ei a te faitaulaga ko Eli i a Hana e kona. Se taumate a Mose ne talo penei mo Hana, e gasuesue fua ana laugutu - e tagi tona loto ki te Atua ke fakaasi mai se auala mo fakasao a latou i loto i te faigata mo te mate tenei ka oko a latou ki ei.

Te tali a te Atua ki te talo a Mose, *"Ai a e kalaga mai ei koe mo se fesoasoani? Fai ki tino ke olo ki mua."* - A te Atua ko fakatonu ne ia a Mose ke olo ki mua. A tau talo ko leva ne lagona ne au, te mea e taua e tau o fai ne koutou, ko te olo ki mua.

E tena te mea e tupu nei ki a tatou mo atiakega i loto i te Galuega a te Atua, ko to ki te talo kae seai loa se faiga ke gasue aka tatou o olo ki mua. Te ata tenei e fakataua i konei, me i te talo e olo tasi mo te fakatuanaki. Ako te fakatuanaki se mea tela e galue, e tau o gasue ki mua te fakatuanaki, e galue ki mea kola e manako io me ko te finagalo o te Atua. Te fakatuanaki aunoa mo se galuega se fakatuanaki mate (Iakopo 2:26).

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA

ASO GAFUA 11 APELILA

TE TAGI O TE TINO KO SE TAULIA

Levitiko 13:29-46

iloa io me ko ko tou malosio o fai se aofaga mo te mea tela ko tupu ki a tatou io me i loto i te kaiga.

I te ukega o taimi, a tatou e tagi logomae ona ko te seai se tou fakanaaga io, kae ko tagi fua tatou o fakalogo te lalolagi ona ko tou mataku mo te manavase. A nisi e tagi palakaga i vaega taimi penei, sei ko tona manavase, kae tagi ki tona fakanaaga tela e fakatuaga a ia ki ei. A te tamataene tenei ne tagi ki a Elisaia te pelofeta a te Atua tela ne losi ne latou ke kaufakatasi atu ki a latou kola e olo o kati lakau. Ne fai te togafiti fakafoofogina ne te pelofeta a te Atua tela ne toe maua ei te ma'tata'ku. Ka tagi tatou ki te Atua i te agaga tonu o te fakatuanaki, e talialolima ne ia tatou mo tou fakalavelave katoa. Muna Iesu, *"Aumai ki au a koutou katoa kola e fi'ta i te mafa o otou amoga, me ka avatu ne au ki a koutou a te malologa* (Mat.11:28)

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO LIMA 29 APELILA

TAGI O TE FAKATUANAKI SE MAUTINOVA

Tanielu 6:11-24

(f.20) *I te okoatuga a ia ki kona, ne kalaga atu a ia penei, "Tanielu, te tavini a te Atua ola! E a, ne fakasao e iloa koe ne te Atua tena e tavini koe ki ei mai leona?"*

Taliu te tupu o Metai mo Pelesia e lasi a tena alofa ki a Tanielu ka ko te fakalavelave, a tulafono o tena fenua e pono ne ia a te fakatinoga o te alofa, ne talia ei ne ia mo te fanoanoa te togafiti masei a tino faitogafiti kola e tu i tulaga maluga foki loa i tena malo, tela ne pei ei a Tanielu ki te lua Leona me se fakalogo ki tulafono kola ko oti ne fakamautakitaki ne te failoga o te tupu. Te loto o te tupu e tagi kae e se toka foki loa i te po katoa, ona ko te, se mautinoava i a ia me mafai loa ne te Atua o Tanielu tela e talo faeloa ki ei o fakasao a ia mai leona io me i kai. Ne alausu a ia i te tafataeao o fano ki te lua leona mo te loto fakalotoloto lua e uiga mo te fai-mea-mafai o te Atua o Tanielu. A tena fakatuanaki se mautinoava ne sae mai i ana muna konei, *"Tanielu, te tavini a te Atua ola! E a, ne fakasao e iloa koe ne te Atua tena e tavini koe ki ei mai leona?"*

Ka penei a tou fakatuanaki i te faletonu mo te se mautinoava ki tou Aliko Fakaola

oko ki ei.

A pelofeta a te Atua ko tau o fakasae mai mo te fekau o te ola mo fakana te leo o te tagi maku tenei e lagona i loto i te atufenua. E tenei te toe tusaga taua e tau o fakamalosigina i aso nei - me ko gasolo loa o uke a pini kona i meakai konei ko tunu mai ne 'pelofeta' konei ne eva mai i vakalele o aso nei. E gali a te faitega o te meakai ka ko te mea la e kona kii - setaumate e poisini ei te olaga.

Iesu ne faka'na ne ia a leo kola e tagi i te maku, (Ioane 6:20) *Ne faipati atu a ia ki a latou, "Sa ma'taku, me ko au e iloa tenei."* (Galuega 18:9) *E isi se fa-kaasiga ne oko ki a Paulo i te sua po, tela ne fai atu ei te Aliko ki a ia penei: "Sa maku, faipati e iloa kae sa fakavaivai."*

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO FA 28 APELILA

TAGI ME I TE MA'TA TA'KU KO TO KI TE VAI

2Tupu 6:1-7

(f.5) *E isi se tokotasi o latou ne kati ne ia te lakau e tasi, kae e poi e iloa i te matā o tena takū ko to ki loto i te vai. Ne kalaga atu a ia ki a Elisaia penei, "Tou malu, se a nei taku mea ka fai? A te mea nei se takū fua ne akai mai ne au kae e toe fakafoki!"*

Te tamataene ne to i a ia te ma'tata'ku ki te vai e tagi io me pakalaga ona me sei i a ia te ma'tata'ku, kae e tau mo ia o fakafoki te mea faigaluega tenei e pela loa mo tulafono faka Isalaelu (Esoto 22:14) *"Kafai se tino ne kaitalafu ne ia se manu a te sua tino kae pakia me mate i te taimi e galo ei te tino e a ia, ko te tino kaitalafu ke togi ne ia.* Te fakatonuga taua i loto i te tulafono tenei ko te togi ne koe ki te tino e a ia te mea tela ko oti ne galo io me fakamasei ne koe. E se taumate, e tenei te pogai ko lagona ei te tagi o te loto logomae i te vai taimi tena, mese matata'ku fua ne fanoi mai, kae e toe fakafoki ma oti te galuega. Kaati foki la, e seai ne ana tupe mo togi te meafaigaluega tenei ko takatokato i te takele papa o te vai tafe.

Konei a vaega mea kola e tupu sale i tou olaga i aso nei e fakamafua ne ia te tagi logomae, manafai ko oko tatou ki tulaga tela ko se mafai ne tatou mo tou

(f.45) *"A te tino e maua ne te lepela e tau o pei ki gatu masaesae, a tena ulu ke mo a e selu, kae ufi te faitu ki lalo o ona mata, kae kalaga penei, "Se 'ma! Se 'ma!"*

Te muna 'lepela' e fakauiga ki tino tela e masaki ki te lepela. A tino e masaki ki te lepela e se taulia i so se lukuga a tino tokouke, kae ko faifaiga konei e fai ki a latou e pokotia malosai ei a latou ona ko fakauiga a latou ki te igoa o te masaki masei tenei. Konei a 'fakamailoga' kola e iloa ei i te tino e masaki ki te lepela.

1. E pei ki gatu masaesae: Te sae o gatu i faifaiga masani a tino Iutaia, se ata fakaasi o te tino e fanoanoa me isi se tino o te kaiga ko mate. Ona ko tino e maua ne te masaki tenei e tukutaumate me ko pili o mate, e tau ei mo ia o pei ki gatu masaesae e fakaasi ei tona fanoanoa. I nisi fenua, a te pei ki gatu masaesae e fakaasi ei te logomae o te loto mo te fanoanoa.

2. E se selu a tona ulu: Te tiakina o laulu ke numinumi valevale fua kae se selu - ko te ata o tino ko tiakina, tela ko pulailai, kae mata fakalofa.

3. Ufi te faitu ki lalo o ona mata: Te failoga tenei e masani loa o fakauiga te lima mo pono te faitu ki lalo o ona mata, ka iloa ei ne tino i a ia e lailai faka tapuakiga kae se tau o nofo fakatasi mo tino.

4. Kae kalaga faeloa penei, se 'ma! se 'ma! E tenei te auale e tasi e fai ne tino lepela i a ia e se 'ma, ko te kalaga ke lagona ne tino i a ia e se ma, ko te mea ke iloa ne tino, kae ke se fakapilipili atu ki a ia.

Te tagi a tino lepela e pogai mai i tulafono mo fakanofoga e fakatulaga i ei te se taulia o latou, kilo malalo ne tino kae fakatalialia ona ko tulafono mo fakanofoga a tino maluga o te lotu Iutaia. Se tulaga taua ke onono ake tatou ki nisi faifaiga i loto i te olaga tenei e ola i ei tatou. Maise i ei te ulaga o te fakakesekese o tino, te kilo malalo ki tino mo te fakatalialia ki tino. Ne ata e toe fakamalosai mai kia tatou tagata kelisiano me e se tenei te tulaga tonu o te kelisiano. Te kelisiano e alofa e atafai kae loto malalo e pela loa mo te Aliko. Ke ola te alofa i loto I a tatou, te fai mea fakatasitasi mo te fai mea fealofani.

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA

ASO LUA 12 APELILA

TE TAGI O TE LOTO MAKEKE MO TE FUI AKOAKOGINA

Numela 14:1-12

(f.1) *I te po katoa, a tino e tagi faeloa i te puapuaga.*

Ne pogai mai a fakalavelave konei mai i lipoti fakatukaki loto a tino lamalama kola ne uga ne Mose ke olo o kilokilo ki te fenua fou tela ne tauto ne te Atua ki tuā o latou, kae aumai se lipoti me pefea te fenua tena. E tino agafulu mo te tokolua a tino lamalama, e tokolua e kese a lamau mai te tino agafulu kola ne fakaasi ne latou me gali te fenua kae faigata mo latou o fakatakavale a tagata lasi kae mafi mo fakai lasi kae maluga a olotou pui.

Te lipoti a tino lamalama konei e tino agafulu e fakaasi ei te fui akoako mo te loto makeke o te kaumalaga a Isalaelu, me tiga loa te uke o vavega ne fai ne te Atua mo fakasao a latou, e tumau loa te muimui mo se talitonu o latou me ka saogalemu a latou i te fenua fou tenei ne malaga mai a latou ki ei.

Ona ko tulaga tenei, ne tagi ei latou i te matakū i te po katoa tena; e fakaasi ei me talitonu a latou ki te lipoti a tino lamalama i lo te Muna a te Atua e auala i a Mose mo Alona. Ko oko loa te lasi o te loto masalosalo i a latou i mea kola ka mafai o tupu - kae e seki mafai loa o tukutonu a olotou loto ki meatonu kola ne lavea ne latou, kola ne fai ne te Atua mo latou, e pela mo te fakamasaga ne te Atua te Tai Kula mo fakasao a latou.

E tau o masaua ne tatou, me i te loto makeke mo te fui talitonu io me ko te se fakatalitonugina ne tino a te Atua se agasala, ka ko tino pena ka ola i loto i vaega fakalavelave e uke.

Mai te lasi o te loto makeke mo te fui akoakogina o tino Isalaelu konei ne taki mai ne Mose keatea mai te olaga pologa i Aikupito, ko tagi ei a latou mene lei atu loa moi ne tuku ei latou ke mate pologa i Aikupito. Maumau a aso mo vaiaso ke oko foki ki masina kola ne malaga mai ei a latou i te takitakiga a te Atua, kae ne kilo faeloa a latou ki galuega fakafoofogia mo vavega ne fai ne te Atua mo fakalei a tulaga e malaga ei a latou; kae konei ko tu fua i te auala ki loto i Kanana, te fenua e tafe ei te susu mo te hani, kae ko lagona a leo e tagi ki te fia foki ki te olaga pologa, mo faifaiga katoa i loto i te olaga pologa, me lei atu ki a latou.

Ko tafaga te kilo fataua o tino konei ki faiga alofa a te Atua e auala i olotou pati mo faiga - e fiafia atu a latou ke mate a latou pela mene pologa i te

Te 'pui malosī o Isalaelu! - Mighty defender of Israel! (GNT92)"The chariots of Israel and its horsemen!" (NRSV) E tai kese a fuliga kae e pau loa a uiga - Ko fakaigoa a Elia me ko Pui Malosi o Isalaelu io me ko Kaliota mo Solofanua o Isalaelu: E fakamatala ne tulaga konei a Elia ona ko tusaga ne fai ne ia mo tauti a Isalaelu mai i ona fili; e malosī atu kae lasi atu foki i lo o kaliota mo solofanua kola e fakaaoga ne malo o te lalolagi mo fakaasi a olotou malosī i taua - ka ko te mea ne lavea ne Elisaia i te faitau e 11e - tena, ko te kaliota afi e iloa e toso ne solofanua afi ko vau i te va o laua, ko Elia foki e iloa ko ave ola ki te lagi i te vaeosio.

A kaliota mo solofanua o te lagi ko tina mea e iloa kola e pela mene 'afi' - ko te ata o te malosī, te fakamataku mo te fakafoofogia kola e fakana kae fakalagolago ki ei te pelofeta ko Elia.

A Pelofeta o aso nei e tau o pela mene Kaliota mo Solofanua tau kae malosī i olotou tusaga mo galuega e fai mo tauti a fakatuanaki tino o te Atua.

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO TOLU 27 APELILA

TAGI ME POISINI TE SUUPU

2Tupu 4:38-41

(f.40) *Ne tufatufa atu te sitiū tena ke kai a latou, kae i te tami atuga ki ei, ne kalaga atu ei latou ki a Elisaia penei, "A te mea nei e poisini!" Tena seki kai ei ki ei.*

A te sitiū a pelofeta ne tunu ne tavini a Elisaia, kae ne tau mai ne ia pini vao ke tunu fakatasi mo te sitiū. I te kaiga a pelofeta ki te sitiū, ne iloa ake ne latou me kona kii, kae ne tagi matakū i a latou ma poisini kae mate. A Elisaia te pelofeta a te Atua ne fai ne ia ke lei a te meakai, tena ne kai ei a pelofeta ki ei.

A te tagi matakū i te mate se mea e tupu sale loa ki tino, kae e uke a lagona kesekeke kola e oko ki tino i taimi tena. I te Loma 6:23(a) e fai mai, *'Me i te tauī o te agasala ko te mate.'* E tenei te pini 'kona tela e fakapoisini ne ia te olaga i aso nei kae ko lagona ei te leo o tagi matakū o nisi me ko pili a latou o mate. Te leo o te tagi fakalofa tenei e aumai ne ia fakapili a te fekau o te se toka, te seai o se fakanaaga mo se fakamoemoega mo tulaga faigata tenei ko

E tapu i tulafono a Isalaelu ke katikati te foitino o se tino i te faiga o tapuakiga (Hosea 7:14) *A olotou talosaga ki a au e seki fai mo te fakamaoni, kae e fakasiga fua latou ki lalo kae tagi pakalaga e pela mo tapuakiga a tino fapaupau. Kafai e talo latou ke maua ne saito io me ne uaina, e katikati olotou foitino e pela me ne tino fapaupau. Ko oko eiloa te se fakalogo o tino konei!*

E palele au faiga takolekole, e logofio foki tou foitino ne katikati ne koe, ka ko atua faite e se saga lele mai loa me sei ne olotou mata mo taliga, tela la, a te tapuaki ki atua faite ko te tapuaki ki a Satani te tupu o te loi, te pelo mo te kaisoa. Ka ko Iesu ko te Aliko o te ola kae e maua i ei te ola, te filemu mo te toka - tapuaki ki a ia me lagona lei ne ia tou leo.

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO LUA 26 APELILA

TE TAGI O TE SESOLOGA

2Tupu 2:1-12

(f.12) *Ne lavea ne Elisaia a te mea tena ne tupu, tena ne kalaga ei a ia ki a Elia penei, "Toku tamana, toku tamana! Te 'pui malosi o Isalaelu! A koe ko galo atu!" Tena, seki toe lavea atu eiloa ne ia a Elia.*

Te toe taimi fakaoti o te Faiakoga mo tena tavini tela se tamaliki akoga foki i te galuega faka pelofeta, kae takato mai i ana mua te manakoga o te tamaliki akoga tela ne fai ki tena faiakoga.

1. *Ne lavea ne Elisaia a te mea tena ne tupu* - Te feagaiga a Elia ki a Elisaia (f.10) *A tou manako ko oko eiloa i te faigata. Kae e lei; ka maua ne koe manafai e lavea ne koe a au i te taimi tela e ave ei au; kafai e se lavea ne koe a au i te taimi tena, e se maua foki ne koe a te mea ne manako mai koe ki ei.* Te leo o te kalaga a Elisaia ki a Elia ko te faasiga tena me ko lavea ne Elisaia a toe taimi o laua mo Elia tena Faiakoga.
2. *"Toku tamana, toku tamana!"* - A pelofeta e masani o kalaga ki olotou tamaliki akoga me ne 'tamaliki' a latou, setaumate kona a lagona o taimi fakamotumotu loto tena. Te kalaga o te ava mo te fakaaloalo ki tona tamana faka te agaga ona ko ia ko tena faiakoga foki loa.

agasala, i lo te mate a latou i loto i te alofa fakaola o te Atua. A tino Isalaelu ne tagi loa ki luga ke lagona ne takitaki a olotou lotofui fai mo te fui akoakogina. I te lasi o te alofa o te Atua tela ne fakasi atu kia latou, i mea fakafoofogina kola ne fai ne te Atua mo latou, i te malagamaiga a latou mai Aikupito. Fakalofa I te tagi se mautinoa o te Isalaelu. Se ata gali ana fai e toe kilokilo fakalei tatou ki ei, i te lasi o te alofa o te Atua kia tatou, i tou olaga i aso takitasi.

Sea la tau tali atu ki te alofa o te Atua?

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA

ASO TOLU 13 APELILA

TAGI KE FAI TE MEATONU

Iopu 16:18-22

(f.18) *Te lalolagi, sa funagina a mea 'se ne fai mai ki a au! A taku tagi mo se fai mea tonu ke mo a e taofigina!*

A Iopu e talitonu me i te mate ka fakagata io me funa ne ia a mea se katoa kola ne fai atu ki a ia, ka ko ia e fakatagi ke avaka muamua a tena tagi ki mua o te Atua ke fai a te meatonu. E penei foki te manatu i te Kenese 4:10a *A te toto o tou taina ko (tagi io me) kalaga mai ki au mai te laukele.* E tai pau foki mo te manatu o te pelofeta ko Isaia 26:21e *A tino kola ne tamate kae e se iloa i te lalolagi, ka fakaasi katoa ke iloa, mo te laukele foki ka se mafai o fakamuni ne ia a tino kola ne tamate.*

Te manatu taua muamua i konei ko: Sa funa a mea 'se - A Iopu e manako ko mea 'se kola ne fai ki a ia, kae ko auala ei o kalaga io me tagi mai a tona toto i lalo o te laukele, ke se funa. A Iopu e faipati pela mese tino ko oti ne tamate kae ko tena toto i lalo o te laukele ko tagi ke fai te meatonu. Ne kamata ne Kaino, kae ko fai mo auala taua o te lalolagi i aso nei, ko tamate mo funa a mea se ne fai.

Te lua o manatu: Te toto e tagi ki te Aliko. A te toto ko te ola tena o tino, a ko te ola e a te Atua ne tuku ki tino e auala i te manava ola tela ne manava ne ia ki ona pu isu. Ko tona uiga, e iloa ne te Atua a tusaga katoa, me lei io me

masei, e fai ne tino ki sua tino. Sa puli, i te fakamasinoga a te Atua e fano loa ki mea e fai ne koe mo au i tou olaga.

Te toe vaega: Ke fai te meatonu. E tenei te manakoga tafasili i te taua tela e avaka ne tino pokotia i tulaga kesekese ki malo, ki fenua, ki kaiga mo fakapotopotoga, ki te lotu, ko te meatonu ke fai ki a latou kola ko pokotia i ikuga setonu, fakanofoga fapito, mo vaega mea se kola e fai ne te lalolagi ki tino. A fanau a te Atua e tagi ki te Atua ke fai ne ia te meatonu e uiga ki olotou pokotiaga e auala i pulepulega tonu, te fai meatonu, te alofa mo te fakamaoni o pule mo takitaki i fenua, malo, lotu mo talitonuga mo matai o kaiga.

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA ASO FA 14 APELILA

TE TAGI FUI-FAKA'NA A LASELA

Ieemia 31:15-22,

(f.15) *Muna a te Alikī, "E isi se leo e lagona atu i Lama, se leo o te tagi mafatia. A Lasela ko tagi ona ko ana tamaliki; Ko galo atu latou, kae e se talia ne ia ke fakamafanafana a ia ne se tino.*

E isi se leo e lagona atu i Lama se leo o te tagi mafatia - Te leo o te tagi se fakaasiga o te fanoanoa tela e auala mai i te logomae. Ko oko loa te mafa mo te tigaina o te loto tenei e tagi.

i Lama - Te muna Lama e fakauiga ki se koga maluga, kae i te faipatiga tenei e fakauiga ki te fakai foliki tela e tu i te manafa o Peniamina, kae e pili ki te tuakoi o te Malo o Isalaelu mo te Malo o Iuta, kae nofo pela mese valu o kilometre io me lima maila ki te fetu ki Matu o Ielusalem. A Lama e tu pili loa ki te koga ne tanu ei te avaga a Iakopo ko Lasela tela ko te matua o Iosefa (Ken 30.22-24) mo Peniamina (Ken 35.16-18).

A Lasela ko tagi ona ko ana tamaliki; Ko galo atu latou, kae e se talia ne ia ke fakamafanafana a ia ne se tino. - A Lasela ko te ata o matua Isalaelu kae i te faipatiga tenei i a Ieemia, e fakauiga ki te tagi fanoanoa a matua o Isalaelu e uiga mo te ave pologa o te Malo ki Matu (Isalaelu) ne Asulia i te tausaga e 721 B.C. I a Mataio 2:18 a te faitau tenei e fakauiga ki te tamatega ne Helota a tamaliki i Peteleema.

i a tatou te Fono Maluga a te Lagi tela ne fakatoga ne ia a fakalavelave i va o tino o te Atua ko Isalaelu (Esoto 18:13).

Se mea gali manafai a kelisiano o aso nei e olo tasi ki mua o te Atua i olotou talosaga o sala a fakatokaga filemu a ia mo tulaga uke konei e ave ne tatou ki fono tulafono, kola e fai ki manatu mo fakanofoga a tino.

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO GAFUA 25 APELILA

SA TAGI KI ATUA FAITE MENE MEA LOI FUA

1Tupu 18:20-29

(f.28) *Tena ne talo malosī e iloa a pelofeta a Paala, kae katikati olotou foitino ki naifi mo sifi, e pela e iloa mo faigā tapuakiga a latou, tena ko sali valevale ei a toto mai olotou foitino.*

Elia mo pelofeta a Paala mo tino o Isalaelu i te mauga o Kalamelu, kae ko taumafai a Elia o fakapatonu ki tino me ko te Atua loa tokotasi ko te Atua tonu (f.21) *Ne fanatu Elia ki te vaitino, muna a ia penei, "Ko afea e fai ei ne koutou se filifiliga tonu? Kafai te Alikī ko te Atua, tapuaki atu ki ei; kae kafai te Atua ko Paala, tapuaki atu ki ei."* Ne fakatoka ne latou a fatafaitaulaga e lua kae ne fai atu a Elia ki pelofeta a Paala ke talo a latou ki a Paala ke aumai ne ia te afi mo faka'ka te taulaga a latou. I te matua o te aso nei e fakaasi ei a faifaiga kola ne fai ne pelofeta a Paala ke fiafia a Paala o fakato mai te afi mo faka'ka te taulaga a latou.

kae katikati olotou foitino ki naifi mo sifi, A mea penei e masani loa o fai i vaega tapuakiga penei, me kafai a toto o pulumakau e se lava mo fakagasue ake a te loto o Paala, tela ko katikati ei ne latou olotou foitino ke sali mai a toto, me kaati ko toto o latou ka mafai o fakagasue ei te loto o Paala ke alofa mai ki a latou kae talia a manakoga o latou.

Te tapuaki ki atua loi se faifaiga tafasili i te masei me oko loa ki faifai kola e logo mae malosī ei a te kautapuaki, ka ko te mea fua la me seai loa se mea e maua i ei, ona te atua ko Paala se atua faite, se mea mate kae se atua loi. A fenua penei mo Asulia, Pelesia, fenua tau Eleni, India mo Isalaelu kola e ifo ki tupua e lasi te fai o tapuakiga konei i ei.

tuku atu ki a Iesu.

TAGI O TE LOTO MANAVASE

ASO SA 24 APELILA

TAGI MO TE LOTO NAUNAU KI TE ALIKI

Esoto 17:1-7

(f.4) Ne 'talo atu a Mose mo te loto naunau ki te Aliko penei, "Se a te mea e mafai ne au o fai ki tino konei? Ko pili faeloa o peipei ne latou au ki fatu."

I te fakatonuga a te Aliko, ne tiakina ei ne te fanauga a Isalaelu a te vao o Sina kae malaga sale mai sua fenua ki sua fenua, ne oko mai latou ki Lefiti kae ne manava a latou i kona, kae e seai ne vai i kona mo inu a latou mo olotou manu, tela ne muimui ei latou ki a Mose (f.3) *Ka ko tino ko oko eiloa i te fia inu kae mui'mui faeloa ki a Mose. Olotou muna, "Ai a ne aumai ei ne koe keatea a matou mai Aikupito? O tamate a matou, mo omotou tamaliki, mo omotou manu i te fia inu?"*

Ne tagi ei a Mose ki te Aliko - Ko talo a Mose ki te Aliko tela ko te faifaiga tonu loa e tau o fai ne ia i taimi tena, me ko te fakatonuga a te Aliko tenei ko oko ei latou ki te tulaga tena. E lagona te tagi o te loto se toka mo te manakoga ki se fakatoka fakavave, me sea a te mea e tau o fai ne ia ki tino konei ko oko loa te muimui mai ki a ia. E tenei loa te Fono Tulafono Maluga e tau o fai ne ia se ikuga ki te mataupu faigata o te aso tena - Ne fakaasi fakalei loa ne Mose i tena talosaga ki mua o te Aliko, me ko toe momea eiloa ko peipei a ia ne tino ki fatu ke mate a ia.

A te peipei o se tino ki fatu ke mate se auala e fai sale loa i aso kona mo tamate a tino kola e fakasala ki te mate. E pela mo te peipei ki fatu o Akana mo tena kaiga ne tino Isalaelu ke mate i te fakatonuga a Iosua te takitaki o te kaumalaga (Iosua 7:20-26), te peipei ki fatu a Setefano ne tino kola e se fiafia ki te Tala Lei a Iesu (Galuega 7:54-60).

Te tagi io me ko te talo mo te loto naunau ki te Atua ko te auala tonu e tau o fai ke maua se fakatokaga lei mo faigata kola e maua ne tatou i aso nei. E lavea ne tatou te uke o 'tagi' e fai ki Fono Tulafono i aso nei mo fakatoka te va masei o tautaina, tautuagane, te tamana mo tena tama - ko maofa a kaiga pili loa ne fai ne tagi kola e fakatoka ne te Fono Tulafono o te lalolagi, kae ko puli

Te ata o te alofa atafai o te Atua, tela ne fakasao ne ia a tino Iutaia mai te olaga pologa, e pela mo te kaiga o Peniamina kola se vaega o te Malo o Isalaelu kae ne ta fakamasei eiloa ne Asulia kae ave fakapologa, kae moi ne toetu mai a Lasela mai tona tanuga o salasala ana tamaliki, ka se maua ne ia se tokotasi o latou e toe. Ne puke mai ne tusi tala o te Feagaiga Fou ko Mataio te faipatiga tenei a Ielemia mo fakatusa ki te masei, te fakatagi loto o te mea ne fai ne Helota ki tamaliki i Peteleema. Ka ko te vaega tenei i a Ielemia e seai se valoaga o te mea ka tupu fakamuli, e penei mo te tamatega o tamaliki i Peteleema.

E lavea foki i aso nei a uiga faka tagi loto konei ne fai ne Helota i aso taumua, te mea taua mo tatou i aso nei, ke fai tatou mo tino alofa kae atafai ki tamaliki foliki kola e masani loa o maua ne pokotiaga penei - kae ke se fai tatou mo tino kola e mafua mai ei a pokotia ki tamaliki mai i tou uiga fakasaua mo te se alofa.

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA

ASO LIMA 15 APELILA

TE TAGI O TE SE MALIE O SAPAKUKA

Sapakuka 1:2 *Te Aliko, afea e fakalogo mai ei koe ki aku talosaga mo se fesoasoani, o fakasao matou mai te fakasaua ne omotou fili?*

Te tusi faitaua o te aso nei ko te fakaasiga o te semalie o Sapakuka ona ko te seai se amiotonu i faiga a tino Isalaelu i taimi tena, kae i te sua feitu, ko te fui fakasala ne te Atua a latou konei e fai ne latou a uiga masei konei. Tenei ko lavea ne tatou i te faitau filifilia o te aso nei a te fesili a Sapakuka ki te Atua, tela ko te auala e fakaoko ei a tena se malie. E lua a manatu e sae ake i loto i te faitau filifilia tenei:

Tasi: *afea? (how long)* E fakaasi mai i te fakamunaga konei me i te fakalavelave tenei e pokotia ei a ia tenei e faipati, ko tai mafana foki loa. Lua: *afea e fakalogo mai ei koe ki aku talosaga (and you will not listen?)* E galo te kano loto o te faitau tenei *and you will not listen?* i te Tusi Tapu Tuvalu.

E fakaasi mai i konei me i te Atua e seki ai loa sena tali ne fai e uiga mo te fakalavelave tenei, kae e 'se fakaasi i konei me i te Atua ka seai eiloa sena tali mo te fakalavelave tenei. Te fakamoemoega o te pelofeta, me i te Atua ka fai

mai sena tali, e tena te pogai e fakafesili faeloa ne ia a te Aliko. E afea e fakalogo mai ei koe ki aku talosaga io me ki taku tagi atu, kae e seki tali mai eiloa a koe? io me se fakalogo mai eiloa a koe?

Te pelofeta e faipati eiloa ki uiga mo faifaiga masei a tino Iutaia kola ko seai se amiotonu mo te alofa i ei, fakamuli ifo ne uga mai a te kautau a Papelonía (f.6) ke fakasala ne latou a tino Iutaia. E lavea gofie i te tusi a te pelofeta tenei me i tino kola e agasala i te fai o amioga masei, kae seai se amiotonu mo te alofa i olotou faiga, e tau foki loa o fakasala ne tino kola e seai se amiotonu mo te alofa i olotou faiga fakasaua (Fataoto 1:31) *Tela la, ka maua eiloa ne koutou te ikuga o otou faiga, ka salamo koutou i amioga a koutou ne fai.* Te tupu ko Ieoakini (Iel.22:3, 13-17) ne pule i te fai o uiga mo amioga masei kae seai se amiotonu mo te alofa i ei - tena ne aumai ei a sotia Papelonía kola i a latou loa a uiga mo faifaiga kona, o fakaoko a te sala ki tino Isalaelu. E fakamasaua mai ki a tatou, me tau loa ne te tino a te fuataga e toki ne ia (Kalatia 6:7).

TAGI O TE SEAI SE FAKAMOEMOEGA

ASO ONO 16 APELILA

TE LEO O TE TAGI I NINEVA

Nauma 2:1-8

(f.8) *A tino ko tele ki tua o Nineva, e pela me se vai e tafe mai i se vaisameri ko mafā! E ui eiloa e kalaga atu: "Tu mai! Tu mai!" Ka ko seai eiloa se tino e saga mai.*

A te tusi a Nauma e tusi ei a kupu fakapelofeta kola e fakaautu tonu loa ki te paku o Nineva, tela ko te laumua o Asulia, te fili fakamataku o Isalaelu i aso taumua. A te malaia o Nineva e lavea atu me e pela me se fakamasinoga a te Atua ki te fenua fakamataku kae e fakamaualuga. A te fakai ko Nineva ne fakatakavale ne te malo o Papelonía mo Metai i te kogaloto o te 612 B.C. tela la, ko tukutaumate ei me kaati a te tusi ko Nauma ne tusi i se taimi ki tua malie fua mo te taimi tenei, kaati ko te 613 io me ki tua ifo i te 612.

Te tusi tala ko Nauma e kilo ki a Nineva mo te loto kaitaua kae se alofa ona ko faifaiga tafasili loa te masei mo te fakamaualuga a Asulia ne fai ki malo foliki e pela mo Isalaelu. I te fakaasi o te fiafia o te pelofeta i te paku o Nineva, e lavea ei te fakaasiga o te loto o te Atua, tela e fakamasino ne ia a latou kola e

kae ko olo ei ki koga se.

Se fekau fakamalosi mo tatou i aso nei maise loa i faiga filifiliga e fai ne tatou, ke tonu te koga e filifili ne taua, ke tonu te koga e sala fesoasoani ki ei taua.

AGI MO SE FESOASOANI

ASO ONO 23 APELILA

TE TAGI A TE FAFINE KANANA

Mataio 15:21-28

(f.22) *Kae kiloke, a te fafine Kanana ne nofo i te koga tena, ne vau ki a Ia kae kalaga mai, "Te Aliko te Tama a Tavita, alofa mai ki a au! A taku tama fafine ko pukea masei ne te temoni."*

A tino Kanana ne tino o fenua fakaatea me i taimi tenei ko seai se fenua io mese malo e igoa ki Kanana, kae ne fakaaoga te igoa tenei mo tino kola e nofo i fakai kola ne aofia i te koga koga tenei ko Kanana i aso taumua.

Ne tiaki ne te fafine tenei a tona fakai kae fano faka Matu ki Kalilaia me nofo i kona a Iesu. Ne fai tena fakatagi ki a Iesu io mene fakamolemole ki a Iesu, kae ne fakaaoga ne ia te tulaga faka Mesia o Iesu i ana muna penei, *"Te Aliko te Tama a Tavita, alofa mai ki a au!"*

Se faifaiga fakafoofogia ko te fafine Kanana ke kalaga ki a Iesu i tona tulaga faka Mesia *te Tama a Tavita* tela ko te Tupu Fakaola tela ne fai feagaiga ki ei a pelofeta a te Atua ki tino Isalaelu.

Te Tupu ko Tavita ko te fakaola o tino Isalaelu i ona taimi mai i ona fili faigata ko te malo o Filisitia mo fenua kona e tu fakatamilo ne latou a Isalaelu. Te feagaiga e fai mai me se tupu e vau mai te gafa o Tavita e pela mo Iesu ne vau foki i te gafa tena.

A te tagi a te fafine Kanana se ata fakaasi o te loto logomae mo te fanoanoa ona ko tulaga faigata kola e pokotia ei te olaga; ne seki mafai foki ne muna fakatukaki loto a Iesu o fuli te loto mo te talitonuga o te fafine ki tena fakaolataga - tela ne fakapulī ne te fafine a tona tulaga faka 'tino o fenua fakaatea' kae taumafai loa ki a Iesu ke fakalei a tena tamaliki fafine.

Te fakalavelave i a tatou i aso nei ko te tukaki vave o tou loto kae fakase foki a tatou ne tou manatu mo mafaufauga se, tela ko se maua ei a tou manakoga

au i a ia, ka fua malosi mai a ia; me se mafai ne koutou o fai se mea manafai e galo au i a koutou."

A pelofeta a te Atua ne tagi io me kalaga mo te loto naunau ki te Atua mo mea kola e manako ki ei. E tena foki te auala o koe mo au ki mua o te tou Tamana i aso nei.

TAGI MO SE FESOASOANI

ASO LIMA 22 APELILA

TONU TE KOGA, TONU FOKI MO TE TINO E FAI KI EI TE FAKATAGKI

2 Tupu 4:1-7

(f.1) E isi se fafine e tokotasi ne avaga ki te pelofeta e tokotasi o se kau pelofeta; a te pelofeta tena ko oti ne mate. Ne vau te fafine tena ki a Elisaia, ana muna, "Tou malu, a taku avaga ko oti ne mate! E pela mo te mea e iloa ne koe, a ia se tagata e matakū ki te Atua; kae nei, a te tagata ne kaitalafu a ia i ei tenei ko vau o ave aku tama tagata e tokolua ke fai mo pologa, e togi ei a te kaitalafu a taku avaga."

Ko tonu te koga ne tagi ki ei te fafine tenei, ko mate tena avaga, kae manakogina se fesoasoani. E tenei te sua fakalavelave ne tupu i aso taumua kae e tenei foki loa e tupu i aso nei, ko te filiga o te koga e sala fesoasoani a koe ki ei.

E tokouke a tino lotu kae fai tofi foki faka te lotu i aso nei e olo ki koga se o sala fesoasoani i ei, e pela mo te ola ki tino faivailakau kola ko pelofeta a Tiapolo o sala fesoasoani ki ei ma masaki io me sala ki ne fautuaga o mea ka mafai o tupu io me ko vaega mea katoa pena; e se tokouke e olo ki koga tonu e pela mo pelofeta a te Atua kola i olotou fenua. Te fafine tenei ne fano ki te koga tonu kae ne maua ne ia ne fautuaga tonu, te fesoasoani ne manako a ia ki ei, tela ko mafai ei ne ia o togi te kaitalafu a tena avaga kae ko se ave ana tamaliki tagata o fai mo pologa a tino tela ne nofo kaitalafu ei a tena avaga.

Kaia ko se masani o olo a nisi tino ki pelofeta a te Atua kola e tausi tena galuega i fenua mo ekalesia? E isi ne tino e nofo mo te loto masalosalo me mata e mafai ne te tavini a te Atua o avatu te fesoasoani tela e manako a ia ki ei? Ko loto masalosalo o nisi o te kaulotu ko auala ei a latou o se olo ki te koga tonu

fai amioga masei ki nisi tino, kae se tuku saoloto ne ia ke olo saoloto fua. I te sua feitu, te ata o fakamaseiga o Nineva ko te ata o te manumalo o te Atua te Aliko i te malosi o te masei.

Ne taumafai a ofisa o te kautau a Nineva o kalaga ki te kautau a latou kola ko tele ke tu, kae ke toe foki mai, kae ko seai loa se tino e fia saga ki leo o takitaki kautau konei. E pena te masei o te ata o Nineva, ko tagi pakalaga kae tele ona ko uiga mo faiga fakasaua kola e iloa ei a te malo o Asulia.

Ko uiga fakasaua, fakamaualuga mo te fiasili ne auala ei o tagi a tino o te fenua mo te fakai takutaku o Asulia ko Nineva - e fakamalosi mai ki a tatou ke se uiga tatou penei i tou va ki tino katoa, kae fakamaluga te alofa filemu mo te atafai i tou olaga faka-kelisiano.

TAGI MO SE FESOASOANI

ASO SA 17 APELILA

SA GATA A TOU TAGI ATU KI TE ALIKI MO MATOU

1Samuelu 7:2-17

(f.7e-8) Ne logo tino Isalaelu i te taua ko fanatu, tena ne matakū ei latou, kae fai atu ki a Samuelu penei, "Talo atu e iloa ki te Aliko te motou Atua ke fakasao mai matou mai i tino Filisitia

E tasi o faifaiga tenei ko masani ki ei a Isalaelu, ko te tagi ki te Atua ke fesoasoani mai o fakasao a latou ona ko te matakū o latou i olotou fili. Te tala i te aso nei e fakaautu foki loa ki te tagi atu o Isalaelu ki a Samuelu ke talo ki te Atua ke fakasao a latou mai te fili ko Filisitia.

Ko logo a te kautau o Filisitia i te kautau o Isalaelu ko maopopo i Mesepa, tela ne olo ake i ei a tupu e tokolima mo olotou kautau o taua atu ki a Isalaelu.

Ne lagona ne Isalaelu me i kautau a tupu e toko lima kona, ko olo ake o taua ki a latou, tela ne matakū kae manavase ei a latou, kae fakatagi atu ki a Samuelu te pelofeta a te Atua ke talo atu ki te Atua ke fakasao ake a latou.

Ne fakatoka ne Samuelu te taulaga tela e sunu ei te tama mamoe, kae talo mo te loto tuku katoa ki te Atua, tena ne fanaifo a te Atua e auala i fatili paku

fakamataku kae fakatautele a kautau e lima a Filisitia i te matakū. Ne tautali atu te kautau a Isalaelu o ta a latou ke oko loa ki Peteka.

Te manakoga o Isalaelu ko aumai mo fakamalosi a tatou i aso nei, ke se gata te tou tagi atu io me ko te talo atu o tatou ki tou Tamana alofa - me atafai mai eiloa a ia ki a tatou.

TAGI MO SE FESOASOANI

ASO GAFUA 18 APELILA

TE TAGI O TE MANAKO KI TE FAKAOLATAGA

Maleko 10:46-52

(f.47) *I te lagonaga ne ia me ko Iesu te Nasaleta ko sasale ake, kalaga ake ei a ia penei, "Iesu te Tama a Tavita! A koe ke alofa mai ki a au!"*

A Patimaio e kivi ka ko ia e se tuli io me gugu, kae ne fakamaoni a ia o fakaaoga fakalei a tusaga o ia kona, ko ia ke fakaola ne Iesu - kae e tokouke a tino kola e seki maua ne latou te fakaolataga a Iesu, ona me se amanaia ne latou a tusaga, io mene taleni kola ko maua ne latou mo fakaaoga mo te lei mo te manuia o latou.

A te tulaga o Iesu ne faipati ake ne Patimaio ko 'Iesu te Tama a Tavita' tela se tulaga e fakaasi i ei i a Iesu ko te Mesia tela e nofo fakatali ki ei a tino Iutaia mo fakasao a latou. Te fakatuanaki o Patimaio ne lavea ne ia, tiga tona kivi, i a Iesu ko te Mesia - ko kese ei a ia mo tino konei e kilo ki a Iesu me se tino Nasaleta.

Te leo o te tagi io me ko te talosaga a Patimaio ki a Iesu te Tama a Tavita, ne seki mafai ne leo e uke kae logoa o taofi.

A Patimaio ko pela mo Iakopo, tela i tona auala foki ki tona taina ko Esau, kae lagona ne ia te mafa o faigata kola ko taotaomaki loa i tua o sua fakalavelave, e auala i tala fakamataku e uiga mo Esau mo tena potukau kola ko aumai o fakafetaui ki a ia - i te matakū mo te manavase ne tagi kae talo, ki te Atua e uiga mo ana fakalavelave ko te mea ke maua se fakatokaga filemu kae to-kagamalie.

ASO FA 21 APELILA

TAGI MO TE LOTO NAUNAU KI TE ALIKI

1Ki 17:8-24

(f.21) *Ne takato fakafaō a Elia i luga i te tamaliki e fakatolu taimi, kae talo, muna a ia, "Te Alikī toku Atua, fakaola aka te tamaliki tenei!"*

Te fafine Salefata tela ko mate tena avaga ne fakatonu ne te Atua ke fagai ne ia a Elia te Pelofeta i taimi o te oge (17:8-9) *Tena ne fai atu ei te Alikī ki a Elia penei, "Fano nei ki te fa'kai o Salefata i tafa o Saitonu o nofo i ei. Ko oti ne fakatonu ne au te fafine ko mate tena avaga i kona ke fagai ne ia a koe."* Ko te tamaliki tagata foliki a te fafine tenei tela ne masaki kae ne iku eiloa ki te mate, kae ne toe fakaola ne Elia.

E penei te mea ne fai ne Elia ke toe ola te tamaliki: Tasi: *Ne takato fakafaō a Elia i luga i te tamaliki e fakatolu taimi* - A Elisaia te tavini a Elia, kae ne fai foki mo pelofeta, ne fai ne ia se faifaiga penei mo fakaola te tamaliki tagata (2 Tupu 4:34-35).

Ne tai pena foki te mea ne fai ne Paulo mo fakaola a Eutikasi te tamataene tela ne to mai te fale fugafale lua (Galuega 20:10). E tolu taimi ne moe fuli ki lalo a Elia i luga o te tamaliki tagata tenei ko te mea loa ko lagona ne ia te mafanafana o tena foitino.

Te lua: *kae talo, muna a ia, "Te Alikī toku Atua, fakaola aka te tamaliki tenei!"* I te gana palagi e fai penei, "he cried to the LORD and he said." - Ne tagi io mene kalaga ki te Alikī, ana muna, *"Te Alikī toku Atua, fakaola aka te tamaliki tenei!"* Loimata maligi i mua o te Atua se ata tafasili i te malosī e fakaasi ei a tou fakatuanaki mo tou loto talitonu ki a ia, i te ligi atu ne tatou ki mua o tou Tamana a mea kola e mafa kae faigata i tou loto mo tou manakoga.

Te talo ko te kii e tala ei te mataloa ki te fale koloa o te Atua, e pela mo te feagaiga a te Atua ki a Isalaelu manafai e fai ne latou a tusaga mo ia (Malaki 3:10e) *Tofotofo mai a au, kae ka lavea ne koutou me ka tala ne au a fakamalama o te lagi kae ligi ifo a vaega mea 'lei katoa.*

Te talo ko te sokoga o tino ki te Atua e pela mo muna lauiloa a Iesu (Ioane 15:5), *"Au ko te vine, ka ko koutou ko kaula. So se tino e nofo mau i a au, mo*

TAGI MO SE FESOASOANI

ASO TOLU 20 APELILA

TAGI KI TE ALIKI

Esoto 14:5-14

(f.10) *I te mateaga ne tino Isalaelu te oloatuga a te tupu mo tena kautau ki a latou, ne ma'taku latou kae tagi ki te Aliko mo se fesoasoani.*

Ne kilo ake a mata o te fanauga a Isalaelu lavea ei ne latou a te kautau fakamataku a Aikupito kola e afuli mai ne latou a latou. I te feitu o latou e tasi ko kaupapa maluga o Pi Hailota kola e seai se tino e mafai o sao atu i ei, kae mai mua tonu o latou ko te Tai Kula. Te auala loa e tasi e toe ko te auala ki luga tela ne filifili ne latou. E tena te filifiliga tonu ne fai ne latou i taimi tena, kae ne maua ei te fakaolataga o latou.

E taua ke onoono tatou ki te tagi tenei a Isalaelu ki te Atua ke fakasao a latou ,kae i te faitau tela i mai tua, e fakaasi ei te muimui o latou ki a Mose te avefekau a te Atua (f.11-12) *Muna a latou ki a Mose, "Ai a ne aumai ei ne koe matou, ke 'mate i konei? E seai ne tanuga i Aikupito? Ko lavea ne koe a te iku-ga o te aumaiga ne koe matou mai Aikupito! E a, kai fai atu matou ka koi tuai ei tatou o o'mai keatea mai Aikupito me ka tupu se mea penei? Ne fai atu eiloa matou ke tuku malie eiloa matou ke fai mo pologa a tino Aikupito. E sili atu te pologa i Aikupito i lo te 'mate fua i te koga lavaki tenei."*

E lavea gofie i vaega faifaiga penei a te lasi o te kufaki ne te Atua a tino konei ne fai ne ia mo tino o tena fenua.

Ka kilo a tatou ki tou olaga i aso nei, e lavea foki ne tatou a uiga mo amioga konei e fai ne Isalaelu ki te Atua - se fekau e taua mo tatou, me i te Atua e fakafoofogia a tona alofa mo tatou kae kufaki ne ia a tou uiga mo faiga i aso taki tasi. Moi ne tauai ne ia a tou faiga mo amioga ki te tulaga tonu tela e tau ei, e fakaalofa kii loa tatou - kae vikia te Atua ki te se gata mai me i tena alofa e se pela mo tou alofa tela e mafuilufuli fua i sekone mo minute kae vave o foki o mafuli ki te kaitaua.

TAGI MO SE FESOASOANI

Ne loto malosia a Patimaio o kalaga loa ki luga ko te mea ke maua ne ia te fakaolataga a Iesu te Mesia

Nea a fakalavelave e fakafeagai mo tatou i aso nei e faka loto vaivai ei tatou o kalaga loa ki luga io me talo ko te mea ke maua se fakatokaga lei mo tou olaga mai i tou Aliko Fakaola ko Iesu?

TAGI MO SE FESOASOANI

ASO LUA 19 APELILA

TAGI KI TE ALIKI MO FAKALAVELAVE FAKAMATAKU

Esoto 8:1-15

(f.12) *Ne kalaga te tupu ki a Mose mo Alona kae fai atu ki a laua penei, "Talo ki te Aliko ke ave keatea a lane konei, ko tuku atu ei ne au otou tino ke olo, ko te mea ke fai olotou taulaga ki te Aliko."*

E tenei te lua o mala ne fai ne te Atua e auala i a Mose mo Alona ki te malo o Aikupito mo tino i ei. (8:2-3) *"Kafai se talia ne koe, ka fakasala ne au tou fenua, ka faka'fonu ne au ki lane. Ka fonu te vaitafe ko te Naila i lane, ka olo atu ki tou palesi mo tou potumoe mo tou moega mo fale o ou tino maluga mo ou tino, ke oko eiloa ki au ogaumu mo au mea tao meakai. Ka eva atu foki latou ki luga i tou foitino mo ou tino, mo ou tino maluga katoa."*

Te tupu ne fai ki a Mose mo Alona ke talo ki te Aliko ke ave keatea a lane kae ka tuku atu ne ia a tino ke olo o tapuaki atu ki a ia i te vao. Ne mate a lane e pela mo te manakoga o te tupu, kae ne seki talia ne ia ke olo a tino Isalaelu o tapuaki ki te olotou Atua.

Te manatu taua i konei ko manakoga fai ki te Atua mo fakalavelave fakamataku kola e pokotia ei a olaga o tino, e lagona ne te Atua. A te Atua e se failoga tino kae e alofa ki tino kola e olo atu ki a ia i te agaga o te loto tali-tonu mo te loto malalo.

Te fakalavelave e tupu i aso nei, ko tatou ko fakatuakoi ne tatou te alofa fakaola o te Atua mai i tou fakamatalaga, kae se tuku loa ki te Atua ke vesi ne ia a tona tuakoi, ka ko tatou ke galue loa tatou i te agaga tonu o te tavini tautua mo te fakamaoni ki tona Aliko i te alofa mo te lotomalalo.